

מהו תיקון כתב אישום ובאילו נסיבות ראוי לחתור להגשתו?

כתב אישום הוא מעין "יריית הפתיחה" להליך המשפט הפלילי נגד אדם שהמדינה סבורה שיש בידה מספיק ראיות להוכחת אשמתו בביצוע מעשים פליליים. בעבירות המפורטות בכתב האישום יש את הכוח להכתיב את המשך אופן ניהול ההליך המשפטי, סיכויי זיכוי של הנאשם או הרשעתו כמו גם את מידת עונשו. לאור כך, תיקון כתב אישום מהווה נדבך חשוב מאין כמוהו לנאשם בניהול המשך המערכה בזירה המשפטית. עו"ד אסף דוק מסביר מהו תיקון כתב אישום, כיצד הוא משפיע על המשך ניהול ההליך הפלילי וכן באילו מצבים ראוי לחתור להגשתו.

כאשר מוקרא בפני חשוד **כתב אישום** חמור בתוכו עבירות קשות שהעונשים בגינן הם כבדים, לא אחת החשוד וקרובי משפחתו חשים שנחרץ גורלו. האם כך הדבר? לא בהכרח. אפשרי לשנות את רוע הגזירה. קיימת אפשרות להביא לתיקון כתב האישום בכל אחד ואחד מהשלבים של ההליך המשפטי, אמנם זכות זו שמורה הן לצוות הגנה והן לצוות התביעה. לתזמון בו כתב האישום מתוקן יכולות להיות שלל השלכות על המשך ההליך המשפטי.

לדוגמה, התביעה יכולה לבקש לתקן את כתב האישום ולקבל עבור כך את אישור בית המשפט, כל עוד כתב האישום טרם הוקרא בפניו של הנאשם. בשלב יותר מאוחר כבר נדרש מידי בית המשפט, להודות בעובדות או לחלופין לכפור באישומים וזכותו של הנאשם להשמיע את טיעונו באוזני השופטים.

כמו כן, במצבים בהם לאחר שהוגש כתב אישום נגד נאשם, עורך הדין מגלה שיש בחומר הראיות ובנסיבותיו האישיות כדי לפנות בבקשה מנומקת לתביעה או לבית המשפט לבטל את ההליך הפלילי נגדו, עורך הדין יכול לבקש את ביטולו של כתב האישום מהתביעה או מבית המשפט בדרך של העלאת טענה מקדמית.

הגשת כתב האישום והדרכים לתיקונו

האופן שבו הליך משפט פלילי נפתח זה כאשר כתב אישום מוגש כנגד החשוד בביצוע של עבירה פלילית, מה שהופך אותו מחשוד - לנאשם. הגוף אשר אמון על הגשת כתבי אישום פליליים היא פרקליטות המדינה. במסגרת כתב האישום, ישנו פירוט של החשדות הקיימות כלפי הנאשם, אילו עבירות מיוחסות לו ועל אילו חוקים עבר לכאורה לצד המחלוקת הקיימת בין הנאשם למדינה.

כמו כן, בכתב האישום יפורטו כלל הראיות הקיימות כנגד הנאשם. לאחר הגשת כתב האישום, אין זה אפשרי להוסיף לרשימת העבירות המיוחסות, עבירות נוספות, כל עוד לא מתקנים אותו. לאחר הגשתו, תקיים הקראה שלו אל מול הנאשם, אשר זכותו לכפור באישום, לטעון שקיימות נסיבות או עובדות מהותיות שלא מצוינות בו, או לחלופין להודות במיוחס לו, באופן מלא או חלקי. השלב הבא הינו הצגת הראיות שבידי שני הצדדים, אשר באפשרותו להשפיע על המשך התנהלות המשפט באופן ניכר. במידה והחשוד כפר באישומים המיוחסים לו, יתקיים דיון משפטי על עצם ייחוס אותן עבירות לנאשם. מנגד, הודאתו באשמה עשויה להוביל באופן ישיר להרשעה וכן לגזר דין, או לקיום דיון משפטי באשר לפרשנות החוק שעליו לכאורה עבר.

מהם השיקולים לתיקון כתב האישום טרם הקראתו או לאחר תחילת המשפט?

האפשרות קיימת לתקן את כתב האישום עוד לפני הקראתו או לחלופין לאחר מכן. הזכות לכך שמורה הן להגנה, והן גם לתביעה. במידה והבקשה לתיקון כתב האישום היא לאחר הקראתו, קיימת אפשרות לתקן אותו רק בכפוף לאישור בית המשפט, אשר בסמכותו גם להורות לדחות את תיקון כתב האישום, הכל על פי שיקול דעתו. חשוב לדעת שבמידה והתביעה מחליטה עוד לפני

ההקראה של כתב האישום, לבטלו, אין זה אומר שהנאשם מזוכה. זה בגלל שיהיה ניתן להגיש כתב אישום חדש, או מתוקן, בעתיד. לחלופין, במצב בו התביעה מחליטה על ביטול כתב האישום לאחר שהוא הוקרא, לא תהיה באפשרותה להגיש כתב אישום נוסף אשר מיוחסות בו לנאשם אותן עבירות. משמעות הדבר עבור החשוד היא זיכוי מלא מהעבירות המיוחסות לו.

באילו מצבים יתאפשר ביטול כתב אישום?

גם לאחר הגשתו של כתב אישום פלילי, ייצוג משפטי נאות ומקצועי מטעם עורך דין פלילי מנוסה עשוי להוביל לביטול כתב האישום, למחיקתו או לחזרה ממנו. מדובר בהליכים דומים במהותם אשר נועדו לנקות את שמו ורישומיו הפליליים של הנאשם, וכך לאפשר לו להמשיך לנהל אורח חיים נורמטיבי מבחינה אישית ומקצועית.

כאמור, במצבים בהם לאחר שהוגש כתב אישום נגד נאשם, הסניגור מגלה שיש בחומר הראיות ובנסיבותיו האישיות כדי לפנות בבקשה מנומקת לתביעה לצורך ביטול ההליך הפלילי נגדו, התביעה יכולה להחליט האם לקבל את טענות הסניגור ולהכריז על ביטול כתב האישום נגדו.

דרך נוספת להביא לביטול כתב אישום היא במקרים בהם בית המשפט עצמו מחליט על כך, עקב טענה משפטית שהעלה עורך הדין של הנתבע (הליך הקרוי העלאת "טענה מקדמית"). בית המשפט עשוי לקבל את ההחלטה גם ללא הסכמת הצדדים, ואף בניגוד לעמדת רשות התביעה. חשוב לדעת כי החוק מכיר בטענות מקדימות אשר יכולות להוביל לביטולו של כתב אישום, וזאת אף ללא התייחסות לנושא חפות או אשמת הנאשם. טענות מקדמיות אלה כוללות בין היתר:

- מציאת פסול או פגם כלשהו בכתב האישום עצמו.
- חוסר בסמכות עניינית או מקומית לעריכת המשפט.
- העובדות המפורטות בכתב האישום אינן נחשבות לעבירה.
- חסינות של הנאשם, או חנינתו.
- התיישנות המקרה.
- במקרים בהם מתקיים משפט פלילי נוסף אותן האשמות.
- ההליך הפלילי או כתב האישום עומדים בסתירה מהותית עם אחד העקרונות של הגינות וצדק משפטי.
- ייתכנו מקרים בהם חוסר מימוש זכות השימוע מובילה לביטול כתב אישום.

על חשיבות קבלת סיוע משפטי מקצועי ויצירתי בהליך של תיקון או ביטול כתב אישום

היועצות בעו"ד פלילי מנוסה הבקיא ברזי המשפט הפלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול כתב האישום שהוגש נגדך. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי. במידה ואתה עומד בפני הליכים פליליים, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.